

Pomorze
Zachodnie

Sprawozdanie z konsultacji społecznych

Regionalnej Strategii Innowacji
Województwa Zachodniopomorskiego 2030 (RIS3 WZ)

Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego
Szczecin, wrzesień 2021 r.

WPROWADZENIE

Uchwałą Nr 1100/21 z dnia 4 sierpnia 2021 r. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego zatwierdził projekt Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Zachodniopomorskiego 2030 (RIS3 WZ) i zdecydował o skierowaniu dokumentu do konsultacji. Projekt niniejszej strategii stanowi aktualizację dokumentu pn. Regionalna Strategia Rozwoju Inteligentnych Specjalizacji Województwa Zachodniopomorskiego 2020+ (RIS3 WZ), przyjętej przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego dnia 19 września 2016 roku Uchwałą Nr 1488/16.

Proces konsultacji przeprowadzono zgodnie z wymogami wynikającymi z zapisów ustaw: art. 11 ust. 2 pkt 6 oraz art. 41 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668; z późn. zmianami) oraz art. 4 ust. 1, art. 19 ust. 3, art. 19a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057).

Celem konsultacji było m.in. pozyskanie uwag i opinii od szerokiego grona partnerów społeczno-gospodarczych oraz JST w zakresie zgodności działań podejmowanych przez Województwo Zachodniopomorskie w obszarze rozwoju innowacji z potrzebami regionalnej gospodarki.

Konsultacje trwały 14 dni kalendarzowych od dnia publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego, tj. od dnia 9 sierpnia 2021 r. do dnia 23 sierpnia 2021 r.

FORMY I PRZEBIEG KONSULTACJI

Konsultacje projektu RIS3 WZ przybrały formę pisemną. Opinie były przyjmowane za pośrednictwem poczty elektronicznej. Komórką odpowiedzialną za przeprowadzenie konsultacji było Biuro ds. Innowacyjności i Inteligentnych Specjalizacji działające w ramach Centrum Inicjatyw Gospodarczych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie.

Ogłoszenie w sprawie konsultacji projektu RIS3 WZ zostało opublikowane na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego (www.bip.wzp.pl). Ponadto przeprowadzono kampanię mailingową zachęcającą do udziału w konsultacjach – informacje przesłano do:

113
GMIN I MIAST

51
IOB

30
UCZELNI

22
POWIATÓW

18
KLASTRÓW

18
FIRM

11
CECHÓW

2
JEDNOSTEK UM
Z INNYCH MIAST

GŁÓWNE WNIOSKI Z KONSULTACJI

W procesie konsultacji zgłoszono 49 uwag od 12 podmiotów. Uwagi zostały zebrane i przedstawione w poniższej tabeli:

L.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Część do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi przez UMWZ	Uzasadnienie stanowiska UMWZ
1.	Fundusz Pomerania	Strona 59 cel 2.1; 2.3;	Wyszczególnienie instrumentu poręczeń i/lub funduszy poręczeniowych	Cel finansowania: Przedsięwzięcia rozwojowe Ostatecznych Odbiorców, realizowane na terenie województwa zachodniopomorskiego: • zwiększające zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach (MŚP), • inwestycje przedsiębiorstw (MŚP), przyczyniające się do zwiększenia ich konkurencyjności. Wyżej wymienione cele realizowane są poprzez inwestycje związane m.in. z: • wprowadzaniem przez MŚP innowacyjnych produktów i procesów oraz usług, • rozwojem/rozbudową istniejącego przedsiębiorstwa, • inwestycjami w sprzęt produkcyjny, nowoczesne maszyny i urządzenia prowadzące do zwiększenia skali działalności firmy lub wzrostu zasięgu oferty firmy. Kredyty objęte Jednostkowym Poręczeniem mogą być przeznaczane na finansowanie kapitału obrotowego Ostatecznego Odbiorcy, pod warunkiem, że takie finansowanie jest niezbędne do realizacji przedsięwzięcia.	TAK	Uwaga została uwzględniona w punkcie 2.1 i 2.3 dopisano: fundusze poręczeniowe i inne.
2.	Urząd Miasta Świnoujście – Wydział Rozwoju Gospodarczego i Obsługi Inwestorów	2. Globalne wyzwania – regionalne priorytety str. 15	W rozdziale podkreślenia wymaga wskazanie turystyki uzdrowiskowej - jako jednego z priorytetów województwa. Należy mocno podkreślić wspieranie działań na rzecz popularyzacji specjalizacji i profilaktyki wśród różnych grup wiekowych - w tym zwłaszcza nastawienie na obniżenie średniej wieku kuracjuszy korzystających z oferty turystyki uzdrowiskowej. Wskazanie turystyki zdrowotnej i prozdrowotnej, działalności uzdrowiskowej jako inteligentnej specjalizacji regionu, a obszaru uzdrowiskowego jako obszaru strategicznej interwencji.	Zmiana wizerunku i rozwijanie oferty lecznictwa uzdrowiskowego nie tylko wśród seniorów pozwoli na dywersyfikację oferty i pozwoli na wzrost dynamiki rozwoju, wzrost atrakcyjności oraz rozwój branży. Ponadto wsparcie rehabilitacji specjalistycznej tuż po zabiegach wykonywanych w placówkach medycznych wysokospecjalistycznych jest elementem zachowującym kompleksowość usług, a to jest innowacją i oczekiwaniem w rozwijających się krajach . Wydłużająca się średnia długość życia oraz wzrost średniego wieku mieszkańców Polski i Europy zwiększające zapotrzebowanie na usługi zdrowotne i prozdrowotne stają się szansą na rozwój innowacyjnych metod leczenia. Zdrowie jako regionalna specjalizacja.	TAK	Uwaga została uwzględniona na stronie 17 w poniższej formie: „Ma to szczególne znaczenie w kontekście charakterystycznej dla województwa turystyki uzdrowiskowej, której rozwój pozwoli wprowadzić kompleksowe wysokospecjalizowane usługi świadczące nowoczesne metody leczenia coraz młodszych grup wiekowych.”
3.	Urząd Miasta Świnoujście – Wydział Rozwoju Gospodarczego i Obsługi Inwestorów	2. Globalne wyzwania – społeczeństwo wiedzy str. 23	Podkreślić należy mocno wsparcie dla edukacji wczesnoszkolnej oraz wszelkich inicjatyw mogących wspierać edukację najmłodszych (np. młodzi naukowcy prowadzący zajęcia dodatkowe w szkołach podstawowych, przedszkola z zajęciami z dziedziny matematyki, fizyki).	Najmłodszy posiadają największy potencjał - są twórczy i kreatywni. Wsparcie winno być dedykowane wszelakim inicjatywom związanym z edukacją najmłodszych.	NIE	Uwaga nie została uwzględniona. Podrozdział „Społeczeństwo wiedzy” zawiera syntetyczną informację na temat rodzajów i etapów systemu kształcenia i zdaniem autorów wystarczająco mocno akcentuje istotę edukacji wczesnoszkolnej.

4.	Urząd Miasta Świnoujście – Wydział Rozwoju Gospodarczego i Obsługi Inwestorów	3. Globalne wyzwania – diagnoza regionalnych potrzeb inwestycyjnych str. 26	Podkreślić należy mocniej wsparcie finansowe dla firm z branży gospodarki morskiej (jeden z priorytetów województwa). Gospodarka morska jako motor innowacyjności.	Gospodarka morska jest nośnikiem innowacji. Stymuluje popyt na innowacje w rozwiązaniach informatycznych, telekomunikacji, transporcie, logistyce. Rozwija innowacje organizacyjne i marketingowe, a w efekcie powstają nowe produkty i usługi. W każdym produkcie morskim jest szereg rozwiązań innowacyjnych, zaś przemysł morski jest inkubatorem rozwiązań innowacyjnych (np. multimodalne terminale przeładunkowe).	TAK	Uwagę uwzględniono z korektą autorską: „... (obejmującymi w głównej mierze takie obszary jak biogospodarka, gospodarka morska i logistyka, przemysł metalowo-maszynowy, turystyka, zdrowie, ICT, przemysły kreatywne)...”
5.	Urząd Miasta Świnoujście – Wydział Rozwoju Gospodarczego i Obsługi Inwestorów	Wskaźniki monitorowania 1.1 Edukacja w zakresie innowacji str. 51	Dopisanie wskaźnika - Odsetek mieszkańców posiadających wyższe wykształcenie techniczne		NIE	Uwaga nie została uwzględniona. Autorzy dokonując wyboru wskaźnika celowo oparli się na danych dotyczących osób z wyższym wykształceniem (ogółem), co miało podkreślić fakt, iż wraz ze wzrostem stopnia wykształcenia wzrasta również świadomość roli innowacji w gospodarce.
6.	Zarząd Portu Morskiego Kołobrzeg Sp. z o.o.	Atuty Pomorza Zachodniego str. 31-33	Brak informacji o funkcjonowaniu Portu Morskiego Kołobrzeg jako największego ośrodka portowego na środkowym wybrzeżu.	Port Morski Kołobrzeg posiada największy wolumen przeładunku ryb co pozycjonuje Port Kołobrzeg jako lidera nie tylko województwa Zachodniopomorskiego ale również w kraju. Udział kołobrzesckiego portu w rynku przeładunku ryb szacowany jest na blisko 30 % w skali kraju. Port Morski Kołobrzeg, posiada najkorzystniejsze położenie w odniesieniu do lokalizacji pod budowę farm wiatrowych. Port Morski Kołobrzeg oprócz funkcji typowo portowych posiada w swoich granicach największą ilość obiektów wpisanych do rejestru zabytków (Reduta Morast, Reduta Solna, Latarnia Morska i dwa elewatory zbożowe) oraz znaczna część portu znajduje się na obszarze stanowiska archeologicznego. Kołobrzescki Port Morski wyróżnia się wśród portów środkowego wybrzeża tym, że umożliwia dokonywanie remontów jednostek pływających, a w jego obszarze działa kilka przedsiębiorstw zajmujących się remontami oraz budową jachtów i kutrów rybackich. Wśród nich są dwie stocznie: Stocznia "Parsęta" Kołobrzeg s.c. oraz Kołobrzescka Stocznia Remontowa DOK, a także kilka mniejszych podmiotów zajmujących się remontami jachtów. Port Morski Kołobrzeg realizuje wszystkie funkcje portowe charakterystyczne dla portów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki. Są to między innymi funkcje: przeładunkowo -składowa, związana z obsługą żeglugi. pasażerskiej, żeglarstwa, rybołówstwa, przemysłowa oraz stoczniowa. Ponadto posiada jedyne czynne połączeni w żegludze międzynarodowej.	TAK	Uwagę uwzględniono z korektą autorską: „funkcjonowanie Portu Kołobrzeg, dokonującego budowy i remontów jednostek pływających oraz posiadającego korzystne położenie dla lokalizacji farm wiatrowych,”
7.	Instytut Badań Edukacyjnych - Regionalne Centrum Umiejętności w Szczecinie	str. 10	Zaproponowane cele skupiają się m.in.: na wspieraniu procesu cyfryzacji, automatyzacji i autonomizacji, działalności B+R, potrzebie kształcenia, ciągłego poszerzania wiedzy i kompetencji oraz rozwoju kreatywności. Propozycja zmiany: Zaproponowane cele skupiają się m.in.: na wspieraniu procesu cyfryzacji, automatyzacji i autonomizacji,	Zapis sprzeczny z konkluzjami Rady z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie strategicznych ram Europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”) oraz Zintegrowaną Strategią Umiejętności 2030 z dn. 25 stycznia 2019 roku, uchwałą nr 12/2019, Rada Ministrów przyjęła dokument (część ogólna) Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część ogólna) została opracowana w wyniku szerokich konsultacji, z uwzględnieniem: wymogów wynikających z Umowy Partnerstwa, dokumentu strategicznego Perspektywa uczenia się przez całe życie, dokumentacji OECD Skills Strategy oraz założeń Nowego Europejskiego Programu na rzecz Umiejętności. W ww. dokumentach mówi się wyłącznie o uczeniu się	TAK	Uwaga uwzględniona w formie przedstawionej przez autora: „Zaproponowane cele skupiają się m.in.: na wspieraniu procesu cyfryzacji, automatyzacji i autonomizacji, działalności B+R, potrzebie uczenia się przez całe życie ciągłego poszerzania wiedzy i kompetencji oraz rozwoju kreatywności.”

			działalności B+R, potrzebie uczenia się przez całe życie, ciągłego poszerzania wiedzy i kompetencji oraz rozwoju kreatywności	przez całe życie (LLL-Lifelong Learning). W Strategii treść niepotrzebnie zwężona do pojęcia kształcenie, podczas gdy pojęcie uczenie przez całe życie jest terminem szerszym, wykraczającym poza domyślne kształcenie w ramach oświaty i szkolnictwa wyższego.		
8.	Instytut Badań Edukacyjnych - Regionalne Centrum Umiejętności w Szczecinie	str. 16	Niezbędne jest przygotowanie zawodów przyszłości i kształtowanie nowych kompetencji pożądaných przez przedsiębiorców. Propozycja zmiany: Niezbędne jest przygotowanie zawodów przyszłości i zgłaszanie przez pracodawców z regionu zapotrzebowania na nowe kwalifikacje, w tym kwalifikacje rynkowe, a także kształtowanie nowych kompetencji pożądaných przez przedsiębiorców.	W obliczu dynamicznych zmian na rynku pracy narasta potrzeba wypracowania nowego podejścia do procesów kształcenia się i polityki edukacyjnej, w których centrum znajdowałby się człowiek wraz z jego potrzebami. Wyrazem takiego podejścia jest tworzenie systemów, które pozwolą szybko reagować na pojawiające się zapotrzebowanie na rynku pracy, a także będą stwarzać możliwości dla wielu nowych sposobów uczenia się na każdym etapie życia. Kwalifikacje rynkowe tworzone są w odpowiedzi na potrzeby rynku i określają wymagania w obszarze wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych potrzebnych do pracy na danym stanowisku. Ponadto stwarzają możliwość uzupełniania luk kompetencyjnych występujących na rynku.	TAK	Uwagę uwzględniono z korektą autorską: „Niezbędne jest przygotowanie zawodów przyszłości na podstawie zgłaszanego przez pracodawców z regionu zapotrzebowania na nowe kwalifikacje, w tym kwalifikacje rynkowe.”
9.	Instytut Badań Edukacyjnych - Regionalne Centrum Umiejętności w Szczecinie	str. 16	Ponadto ważnym aspektem jest zapewnienie wystarczającej liczby wykwalifikowanych pracowników w nowo powstających sektorach gospodarki. To właśnie dostępność takiej kadry może przesądzić o sukcesie, bądź porażce tego procesu. Propozycja zmiany: Ponadto ważnym aspektem jest zapewnienie wystarczającej liczby wykwalifikowanych pracowników w nowo powstających sektorach gospodarki, w tym poprzez dostosowanie szkolnictwa zawodowego do aktualnych potrzeb rynku pracy oraz promocję uczenia się przez całe życie, ukierunkowaną na zdobywanie i rozwijanie nowych kompetencji i kwalifikacji. To właśnie dostępność takiej kadry może przesądzić o sukcesie, bądź porażce tego procesu.	Należy podkreślić wagę szkolnictwa zawodowego oraz konieczności wdrażania w regionie idei uczenia się przez całe życie, która służy rozwijaniu kompetencji przez pracowników i zdobywaniu przez nich nowych kwalifikacji.	TAK	Uwaga uwzględniona w formie przedstawionej przez autora: „Ponadto ważnym aspektem jest zapewnienie wystarczającej liczby wykwalifikowanych pracowników w nowo powstających sektorach gospodarki, w tym poprzez dostosowanie szkolnictwa zawodowego do aktualnych potrzeb rynku oraz promocję uczenia się przez całe życie, ukierunkowaną na zdobywanie i rozwijanie nowych kompetencji i kwalifikacji. To właśnie dostępność takiej kadry może przesądzić o sukcesie, bądź porażce tego procesu.”

10.	Instytut Badań Edukacyjnych - Regionalne Centrum Umiejętności w Szczecinie	str. 23	Budowa innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki wymaga wprowadzenia kształcenia elastycznego, ukierunkowanego na potrzeby społeczeństwa i pracodawców, szybko adaptującego się do zmian i dostosowującego się do dynamicznie ewoluującego środowiska ludzi młodych i kolejnych pokoleń. Propozycja zmiany: Budowa innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki wymaga permanentnego procesu wdrażania idei uczenia się przez całe życie, ukierunkowanego na potrzeby społeczeństwa i pracodawców, w tym także wprowadzenia odpowiedniego kształcenia, szybko adaptującego się do zmian i dostosowującego się do dynamicznie ewoluującego środowiska ludzi młodych i kolejnych pokoleń.	Informacje zawarte w tym fragmencie mają znacznie szerszy kontekst i odnoszą się do szerszego pojęcia jakim jest uczenie się przez całe życie. W Strategii treść niepotrzebnie zwężona do pojęcia kształcenie, podczas gdy pojęcie uczenie przez całe życie jest terminem szerszym, wykraczającym poza domyślne kształcenie w ramach oświaty i szkolnictwa wyższego. Idea uczenia się przez całe życie promowana jest od wielu lat i bardzo wyraźnie akcentowana jest też w strategicznych dokumentach określających kierunki rozwoju społeczno – gospodarczego zarówno na poziomie UE, jak i poszczególnych państw członkowskich. Uczenie się przez całe życie ma być jedną z głównych dźwigni szybszego rozwoju gospodarczego i społecznego UE. Wdrażanie idei uczenia się przez całe życie ma zapewnić rozwijanie różnych form wspierania osób uczących się w celu umożliwienia im uzyskiwania kwalifikacji odzwierciedlających ich wiedzę i umiejętności nabyte niezależnie od formy uczenia się, czyli również w ramach edukacji nieformalnej i pozaformalnej.	TAK	Uwaga uwzględniona w formie przedstawionej przez autora: „Budowa innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki wymaga permanentnego procesu wdrażania idei uczenia się przez całe życie, ukierunkowanego na potrzeby społeczeństwa i pracodawców, szybko adaptującego się do zmian i dostosowującego się do dynamicznie ewoluującego środowiska ludzi młodych i kolejnych pokoleń.”
11.	Instytut Badań Edukacyjnych - Regionalne Centrum Umiejętności w Szczecinie	str. 23	Koniecznością staje się więc odpowiednio wczesna identyfikacja zapotrzebowania poszczególnych sektorów gospodarczych na konkretne kompetencje oraz ścisła współpraca przedstawicieli szkół z pracodawcami. Propozycja zmiany: Koniecznością staje się więc odpowiednio wczesna identyfikacja zapotrzebowania poszczególnych sektorów gospodarczych na konkretne kompetencje i kwalifikacje oraz ścisła współpraca przedstawicieli szkół z pracodawcami, a także dodatkowo wyposażenie uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe w kwalifikacje rynkowe odpowiadające na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego.	Znowelizowana ustawa Prawo oświatowe daje możliwość uzyskania dodatkowych umiejętności, uprawnień zawodowych lub kwalifikacji rynkowej funkcjonującej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji dla uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe. Skorzystanie z tych rozwiązań stwarza możliwość lepszego profilowania pod kątem potrzeb rozwojowych regionu, istotnych dla wdrażania m.in. przemysłu 4.0. oraz odpowiadania na potrzeby pracodawców z regionu. Zwrócenie uwagi na potrzebę i możliwość podnoszenia i zdobywanie kwalifikacji potrzebnych rynkowo zainspiruje i pozwoli na podejmowanie przez szkoły działań w tym zakresie. Należy zwrócić również uwagę na rozróżnienie pojęć: kompetencje i kwalifikacje zgodnie z Ustawą o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz Zintegrowaną Strategią Umiejętności (część ogólna).	TAK	Uwagę uwzględniono z korektą autorską: „Koniecznością staje się więc odpowiednio wczesna identyfikacja zapotrzebowania poszczególnych sektorów gospodarczych na konkretne kompetencje oraz ścisła współpraca przedstawicieli szkół z pracodawcami. Dodatkowo istotne jest wyposażenie uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe w kwalifikacje rynkowe odpowiadające na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego.”
12.	Instytut Badań Edukacyjnych - Regionalne Centrum Umiejętności w Szczecinie	str. 25	Optymalizując i dostosowując do zachodzących zmian politykę innowacyjności województwa, Władze Samorządowe szczególną uwagę zwracają na kwestie związane z: - dostosowaniem systemu edukacji i kształcenia do potrzeb współczesnego rynku pracy, budowaniem kultury	Uzupełnienie fragmentu o niniejszą informację egzemplifikuje sposób w jaki na poziomie województwa – integracyjnie, systemowo oraz kompleksowo – realizowane są cele polityk publicznych z obszaru rynku pracy i edukacji, w tym udział w tworzeniu spójnego Krajowego Systemu Kwalifikacji oraz zgodności z Polską i Europejską Ramą Kwalifikacji.	TAK	Uwagę uwzględniono z korektą autorską: „dostosowaniem systemu edukacji i kształcenia oraz wspieraniem możliwości nabywania kwalifikacji innowacyjnych do potrzeb współczesnego rynku pracy, budowaniem kultury uczenia się przez całe życie i odbudowaniem rangi kształcenia zawodowego,”

			uczenia się przez całe życie i odbudowaniem rangi kształcenia zawodowego Propozycja zmiany: Optymalizując i dostosowując do zachodzących zmian politykę innowacyjności województwa, Władze Samorządowe szczególną uwagę zwracają na kwestie związane z: - dostosowaniem systemu edukacji i kształcenia oraz wspieraniem możliwości nabywania kwalifikacji innowacyjnych, ze zwróceniem uwagi na potrzeby współczesnego rynku pracy, budowania kultury uczenia się przez całe życie i odbudowania rangi kształcenia zawodowego			
13.	Instytut Badań Edukacyjnych - Regionalne Centrum Umiejętności w Szczecinie	str. 30	Rekomendowane sposoby stymulowania rozwoju regionalnego ekosystemu innowacji: - bieżące monitorowanie zapotrzebowania wśród zachodniopomorskich przedsiębiorców na zawody, umiejętności i kompetencje przyszłości oraz rodzaj i zakres użytecznych prac badawczo - rozwojowych, w celu przedstawienia rekomendacji dla regionalnego systemu edukacji i instytucji badawczo-rozwojowych Propozycja zmiany: Rekomendowane sposoby stymulowania rozwoju regionalnego ekosystemu innowacji:- bieżące monitorowanie zapotrzebowania wśród zachodniopomorskich przedsiębiorców na zawody, kwalifikacje, umiejętności i kompetencje przyszłości oraz rodzaj i zakres użytecznych prac badawczo – rozwojowych, w celu przedstawienia rekomendacji dla regionalnego systemu edukacji i instytucji badawczo-rozwojowych,	Należy rozróżnić kwalifikacje i kompetencje zgodnie z: - treścią Ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji Dz. U. 2016 poz. 64 - Załącznikiem 8 Ministra Inwestycji i Rozwoju „Podstawowe informacje dotyczące uzyskiwania kwalifikacji w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego” - Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020 - Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) z dn. 30.5.2018 r. Zgodnie z treścią ustawy o ZSK: „kwalifikacja - zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący;”. Zaś kompetencja to wyodrębniony zestaw efektów uczenia się/kształcenia. Opis kompetencji zawiera jasno określone warunki, które powinien spełniać uczestnik projektu ubiegający się o nabycie kompetencji, tj. wyczerpującą informację o efektach uczenia się dla danej kompetencji oraz kryteria i metody ich weryfikacji. Reasumując - uczestnictwo w kursach, szkoleniach prowadzi do uzyskania kompetencji. W przypadku kiedy po kursie, szkoleniu przystępujemy do egzaminu (walidacji) przez zewnętrzny uprawniony do tego podmiot wówczas możemy nabyć kwalifikacje.	TAK	Uwagę uwzględniono z korektą autorską: „bieżące monitorowanie zapotrzebowania wśród zachodniopomorskich przedsiębiorców na zawody, kwalifikacje, umiejętności i kompetencje przyszłości oraz rodzaj i zakres użytecznych prac badawczo – rozwojowych, w celu przedstawienia rekomendacji dla regionalnego systemu edukacji i instytucji badawczo-rozwojowych,”

14.	Instytut Badań Edukacyjnych - Regionalne Centrum Umiejętności w Szczecinie	str. 44	3.3 Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb gospodarki przyszłości. Dotyczy to kształcenia zarówno na poziomie ogólnym (przedszkole, szkoła podstawowa i średnia), zawodowym, jak i wyższym, z uwzględnieniem wspierania rozwoju kompetencji przyszłości, mobilności zawodowej i wsparciu kształcenia LLL. Tworzenie nowych programów i włączenie w proces nauczania przedstawicieli przedsiębiorstw, specjalistów oraz praktyków gospodarczych, kierunkować będzie dostosowanie oferty szkolnictwa wszystkich szczebli do potrzeb współczesnej gospodarki. Propozycja zmiany: Dotyczy to kształcenia zarówno na poziomie ogólnym (przedszkole, szkoła podstawowa i średnia), zawodowym, jak i wyższym, z uwzględnieniem wspierania rozwoju kompetencji przyszłości, mobilności zawodowej i wdrażanie idei uczenia się przez całe życie m.in. poprzez wspieranie możliwości nabywania kwalifikacji innowacyjnych, ze zwróceniem uwagi na potrzeby rynku pracy oraz podmiotów prowadzących działalność zwłaszcza w branżach należących do regionalnych inteligentnych specjalizacji. Tworzenie nowych programów i włączenie w proces nauczania przedstawicieli przedsiębiorstw, specjalistów oraz praktyków gospodarczych, kierunkować będzie dostosowanie oferty szkolnictwa wszystkich szczebli do potrzeb współczesnej gospodarki, a powszechna dostępność do zróżnicowanych usług edukacyjnych, szkoleniowych i certyfikujących stanowić będzie o otwartości systemu edukacji na oczekiwania pracodawców.	Jednym z najważniejszych współczesnych wyzwań warunkujących dynamiczny rozwój społeczno-gospodarczy państwa na poziomie zarówno krajowym, jak i regionalnym, jest skuteczne powiązanie systemu edukacji z oczekiwaniami rynku pracy. Miernikiem skuteczności działań w tym zakresie jest zapewnienie dopływu do gospodarki możliwie największego zasobu kompetentnych, wykwalifikowanych kadr umożliwiających jej zrównoważony rozwój. Szeroko pojęta oferta edukacyjna nie powinna ograniczać się jedynie do kształcenia formalnego. Nowe rozwiązania zaproponowane m.in. w ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji otwierają możliwości „dostarczenia” na rynek osób o odpowiednich kwalifikacjach, poszukiwanych w danej chwili przez pracodawców. Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (perspektywa do 2030 r.) oraz Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 wyraźnie wskazują na potrzebę integrowania krajowego systemu kwalifikacji.	TAK	Uwagę uwzględniono z korektą autorską: „Dotyczy to kształcenia zarówno na poziomie ogólnym (przedszkole, szkoła podstawowa i średnia), zawodowym, jak i wyższym, z uwzględnieniem wspierania rozwoju kompetencji przyszłości, mobilności zawodowej i wdrażanie idei uczenia się przez całe życie. Tworzenie nowych programów i włączenie w proces nauczania przedstawicieli przedsiębiorstw, specjalistów oraz praktyków gospodarczych, kierunkować będzie dostosowanie oferty szkolnictwa wszystkich szczebli do potrzeb współczesnej gospodarki, a powszechna dostępność do zróżnicowanych usług edukacyjnych, szkoleniowych i certyfikujących stanowić będzie o otwartości systemu edukacji na oczekiwania pracodawców.”

15.	Urząd Statystyczny w Szczecinie	str. 48	Celem benchmarkingu jest wskazanie i analiza pozycji województwa na tle innych regionów z punktu widzenia rozwoju innowacyjności. Dane używane w tym komponencie pochodzą z BDL GUS oraz Eurostatu, tak więc dostępne są one na poziomie sekcji PKD, co oznacza że rezultaty otrzymane w tym komponencie nie będą w pełni porównywalne z komponentem specjalizacyjnym. W razie potrzeby należy przeprowadzić dodatkowe badanie ewaluacyjne.	Proponujemy aby zapisać „tak więc dostępne są one na poziomie między innymi sekcji PKD ...”	TAK	Uwaga została uwzględniona w formie zgłoszonej przez autora.
16.	Urząd Statystyczny w Szczecinie	str. 51	Odsetek gospodarstw domowych posiadających urządzenie z dostępem do Internetu.	Z badania prowadzonego przez US Szczecin (SSI-10) wskaźnik ma nazwę Odsetek gospodarstw z dostępem do Internetu. Chyba że chodzi o badanie BR-04, wtedy nazwa wskaźnika jest dobra.	TAK	Wskaźnik pochodzi z barania BR-04, więc jego nazwa jest poprawna.
17.	Urząd Statystyczny w Szczecinie	str. 51	Odsetek osób posiadających ponadpodstawowe umiejętności cyfrowe	Eurostat ma określić teraz na jesieni jak będzie wyglądał ten wskaźnik po rewizji/aktualizacji (zmienia się składowe), ale sam w sobie ma pozostać. Tylko raczej nie będzie w pełni porównywalny z tym co było w poprzednich latach.	NIE	Uwaga nie została uwzględniona. Autorzy są świadomi, że zakres podstawowych umiejętności cyfrowych, czyli składowych ujętych w tym wskaźniku może ulec zmianie w czasie.
18.	Urząd Statystyczny w Szczecinie	str. 51	Odsetek studentów kształcących się na kierunkach z grupy technologie informacyjne	Dane tylko na Polskę	NIE	Uwaga nie została uwzględniona. W Banku Danych Lokalnych dostępne są dane na poziomie województw.
19.	Urząd Statystyczny w Szczecinie	str. 51	Odsetek studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych – studenci ogółem	Dane tylko na Polskę	NIE	Uwaga nie została uwzględniona. W Banku Danych Lokalnych dostępne są dane na poziomie województw.
20.	Urząd Statystyczny w Szczecinie	str. 51	Odsetek studiujących na kierunkach z zakresu biznesu i administracji	Dane tylko na Polskę	NIE	Uwaga nie została uwzględniona. W Banku Danych Lokalnych dostępne są dane na poziomie województw.
21.	Urząd Statystyczny w Szczecinie	str. 51	Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw	Jest to wskaźnik znajdujący się w Strategu. Jakkolwiek z naszego punktu widzenia lepszym metodologicznie i bardziej miarodajnym wskaźnikiem byłby wskaźnik udziału wyliczony łącznie dla przemysłu i usług, a nie liczony jako średnia z 2 odrębnych wskaźników dla przemysłu i dla usług.	NIE	Uwaga nie została uwzględniona. Wskaźnik wybrany przez autorów pochodzi z Banku Danych Lokalnych GUS i nie był w żaden sposób modyfikowany.
22.	Stowarzyszenie Klaster ICT Pomorze Zachodnie	str. 15	Istotna jest również budowa ekosystemu innowacji poprzez wzmocnienie powiązań między środowiskiem naukowym a lokalnymi przedsiębiorstwami oraz zwiększenie wsparcia kierowanego do pozostałych partnerów gospodarczych, w celu wykorzystania ich potencjału innowacyjnego. Istotna jest również budowa ekosystemu innowacji poprzez wzmocnienie powiązań między środowiskiem naukowym a lokalnymi	Istotne jest wyraźne zaznaczenie, że istnieje potrzeba zmiany, to jest zwiększenie zakresu i formy wspólnych działań podejmowanych we współpracy z klastrami w regionie. Klastry są organizacjami sieciującymi, które dbają o transfer wiedzy i innowacji w regionie, a wypracowany przez długie lata kapitał zaufania, jaki jest pomiędzy firmami klastrowymi, jest ważny dla dalszego rozwoju i transferu innowacji w regionie. Stąd należy podkreślić rolę klastrów. Sformułowanie „partnerzy gospodarczy” jest zbyt ogólne.	TAK	Uwagę uwzględniono z korektą autorską: Autorzy celowo użyli pojęcia „partnerzy gospodarczy”, by nie zawęzić kręgu beneficjentów potencjalnego wsparcia. „Istotna jest również budowa ekosystemu innowacji poprzez wzmocnienie powiązań między środowiskiem naukowym a lokalnymi przedsiębiorstwami oraz zwiększenie wsparcia kierowanego do pozostałych partnerów gospodarczych, w tym klastrów w celu wykorzystania ich potencjału innowacyjnego oraz zgromadzonego kapitału zaufania m.in. wśród przedsiębiorców zrzeszonych w klastrach.”

			przedsiębiorstwami oraz zwiększenie wsparcia kierowanego do klastrów i pozostałych partnerów gospodarczych, w celu wykorzystania ich potencjału innowacyjnego oraz zgromadzonego kapitału zaufania wśród przedsiębiorców zrzeszonych w klastrach.			
23.	Stowarzyszenie Klaster ICT Pomorze Zachodnie	str. 26	sieciowaniem współpracy przedsiębiorstw i innych instytucji otoczenia biznesu oraz dodatkowo profesjonalizacją usług instytucji zaangażowanych w doskonalenie regionalnego ekosystemu innowacji, w tym klastrów, zintensyfikowaniem działań wspierających rozwój klastrów regionalnych oraz sieciowaniem współpracy przedsiębiorstw i innych instytucji otoczenia biznesu, a także profesjonalizacją usług instytucji zaangażowanych w doskonalenie regionalnego ekosystemu innowacji,	Potrzebne jest znaczące zwiększenie wsparcia udzielanego organizacjom klastrowym, mające na celu profesjonalizację usług świadczonych przez klastry w regionie i doskonalenie tym samym regionalnego ekosystemu innowacji. Zwrot „wzmocnienie potencjału jest dość ogólny”.	NIE	Uwaga nie została uwzględniona. Rola klastrów została w dokumencie wyraźnie podkreślona niemniej jednak, zdaniem autorów sieciowanie i profesjonalizacja usług powinny obejmować możliwie najszerszy zakres podmiotów i na ten aspekt położony został nacisk tego punktu.
24.	Stowarzyszenie Klaster ICT Pomorze Zachodnie	str. 26	wzmocnieniem potencjału klastrów załączkowych i wzrostowych w związku z wprowadzaniem nowych usług przyczyniających się do doskonalenia PPO, zwiększenie środków kierowanych na rozwój klastrów załączkowych i wzrostowych w regionie, angażowaniem klastry w działania związane z wprowadzaniem nowych usług przyczyniających się do doskonalenia PPO,		NIE	Uwaga nie została uwzględniona. Wzmocnienie potencjału klastrów, w opinii autorów, nie powinno polegać jedynie na zwiększeniu środków na ich rozwój.
25.	Stowarzyszenie Klaster ICT Pomorze Zachodnie	str. 27	Na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, zostało przeprowadzone badanie celem zidentyfikowania i oceny działań podejmowanych oraz planowanych do podjęcia przez samorządowe władze regionalne na rzecz rozwoju klastrów w różnych regionach Polski. Wyniki badań miały posłużyć do analizy porównawczej w zakresie form i zakresu współpracy wybranych władz regionalnych z klastrami w różnych częściach Polski z województwem	Sądzę, że warto wspomnieć o przeprowadzonym badaniu, które z jednej strony wskazuje, że władzom samorządowym nie jest obojętna współpraca z klastrami, a z drugiej strony podkreśla konieczność zwiększenia tej współpracy w ślad za dobrymi praktykami z innych regionów Polski.	NIE	Sugestia nie została uwzględniona, z uwagi na fakt iż w strategii wykorzystana została wyłącznie analiza opracowana na potrzeby m.in. niniejszego dokumentu. Ponadto tematyka proponowanej w uwadze analizy dotyczy wyłącznie zagadnienia klastrów, natomiast RIS3 WZ w swoim założeniu porusza szerszego spektrum zagadnień społeczno-gospodarczych.

		zachodniopomorskim. Analiza danych uzyskanych w toku realizacji badania pozwoliła na sformułowanie następujących wniosków: • w większości badanych regionów, współpraca urzędów marszałkowskich z klastrami była intensywniejsza, niż ta prowadzona do tej pory w województwie zachodniopomorskim, • na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż często klastry w badanych regionach miały wpływ na szereg decyzji oraz działań realizowanych w ramach danej inteligentnej specjalizacji, a niejednokrotnie były ich wykonawcą lub beneficjentem w ramach współpracy urząd-klastry. Badanie wskazało potrzebę zintensyfikowania współpracy z klastrami, a także pozwoliło zidentyfikować szereg dobrych praktyk, które powinny zostać wykorzystane w województwie zachodniopomorskim, jako województwie, które chce być identyfikowane z tzw. aktywną i zaangażowaną polityką klastrową, w której podstawą współdziałania jest dialog i dążenie wspólnymi siłami do rozwoju innowacyjnej gospodarki regionu.			

26.	Stowarzyszenie Klaster ICT Pomorze Zachodnie	str. 29	NOWY PUNKT może zamiast tego: niski poziom zaufania społecznego do instytucji, kontrahentów i współpracy przy tworzeniu i implementacji innowacji, co skutkuje, między innymi, niedostatecznym poziomem rozwoju klastrów oraz niewystarczającą liczbą podmiotów tworzących regionalny system innowacji, Na Pomorzu Zachodnim zdiagnozowano następujące czynniki hamujące proces dyfuzji innowacji: niewystarczająca skala działań klastrów na rzecz rozwoju innowacji i wspierania przedsiębiorczości w regionie, będąca wynikiem braku wsparcia klastrów w rozwoju swojej oferty i usług kierowanych do przedsiębiorców, w tym brak zlecania klastrom realizacji zadań publicznych z obszaru dyfuzji innowacji, skutkujące niewykorzystywaniem potencjału klastrów w takiej współpracy,	Według nas (Klaster IT) niedostateczny poziom rozwoju klastrów zachodzi głównie na skutek niewystarczających środków wsparcia i braku projektów (w tym zadań publicznych) kierowanych do zrealizowania przez klastry, a nie na skutek niskiego poziomu zaufania społecznego. Do czynników hamujących proces dyfuzji innowacji warto więc wpisać treść z tabeli obok.	TAK	Uwagę częściowo uwzględniono. Mając na względzie, uzasadnienie Klastra ICT Pomorze Zachodnie naniesiono korektę autorską w poniższej formie: „niski poziom zaufania społecznego do instytucji, kontrahentów i współpracy przy tworzeniu i implementacji innowacji oraz niewystarczającą liczbą podmiotów tworzących regionalny system innowacji,”
27.	Stowarzyszenie Klaster ICT Pomorze Zachodnie	str. 31	zwiększenie środków kierowanych do klastrów branżowych, wykorzystując kapitał zaufania zgromadzony w takich organizacjach sieciujących, celem realizacji przez nie zadań publicznych ukierunkowanych na poszczególne branże w regionie,	Zmiana podejścia tak, aby klaster był nie tylko reprezentantem branży ale wykonawcą działań realizujących wspólnie z władzami samorządowymi ustalone cele.	NIE	Uwaga nie została uwzględniona. Założeniem autorów strategii było wskazanie różnorodnych form stymulowania rozwoju regionalnego, nie opierającego się wyłącznie na dofinansowaniu działalności klastrów.
28.	Stowarzyszenie Klaster ICT Pomorze Zachodnie	str. 32	naturalne i środowiskowe predyspozycje regionu, sprzyjające rozwojowi wielu form turystyki: aktywnej, uzdrowiskowej, medycznej, specjalistycznej, czy wellness – województwo znajduje się w czołówce regionów turystycznych Polski, pod względem wskaźnika intensywności ruchu turystycznego, naturalne i środowiskowe predyspozycje regionu, sprzyjające rozwojowi wielu form turystyki: aktywnej, uzdrowiskowej, medycznej, specjalistycznej, czy wellness – województwo znajduje się w czołówce regionów turystycznych Polski, pod względem wskaźnika intensywności ruchu turystycznego,	Poprawa pisowni.	TAK	Uwaga została uwzględniona.

29.	Stowarzyszenie Klaster ICT Pomorze Zachodnie	str. 39	Dzięki zarządzaniu opartemu na kooperacji oraz silnemu zakorzenieniu w regionalnym systemie gospodarczym, zachodniopomorskie klastry nie tylko efektywnie wspierają współpracę międzysektorową oraz międzyregionalną, ale szybko dostosowują się do zachodzących zmian. Ich internacjonalizacja skutecznie podnosi konkurencyjność regionu. Dzięki zarządzaniu opartemu na kooperacji oraz silnemu zakorzenieniu w regionalnym systemie gospodarczym, zachodniopomorskie klastry, pomimo ograniczonego wsparcia ze strony Władz Regionu, nie tylko starają się efektywnie wspierać współpracę międzysektorową oraz międzyregionalną, ale również szybko dostosowywać się do zachodzących zmian w otoczeniu.	Propozycja zmiana tej treści jest wynikiem naszej (Klastra IT) oceny dotychczasowego faktycznego wsparcia władz regionu.	NIE	Uwaga nie została uwzględniona. Wizja (do której odnosi się zaproponowany zapis) to wyobrażenie przyszłości województwa. Należy rozumieć, że Klastrowi zależy na większym wsparciu ze strony Władz Regionu, tym samym zakładając, iż w przyszłości te wsparcie będzie „ograniczone” wydaje się kontrproduktywne.
30.	Stowarzyszenie Klaster ICT Pomorze Zachodnie	str. 51	2.1 Budowa systemu wspierania innowacyjności: • Wartość/ liczba projektów skierowanych na profesjonalizację usług świadczonych przez klastry oraz centra transferu technologii na rzecz rozwoju regionalnego ekosystemu innowacji, Wartość/ liczba projektów dotycząca sieciowania przedsiębiorstw oraz zwiększania stopnia współpracy i dzielenia się wiedzą w ramach inicjatyw klastrowych,	Skoro w punkcie 2.1 (str.43) pojawia się zapis: Znaczącą uwagę należy poświęcić sieciowaniu, które jest szczególnie istotne dla rozwoju startupów, stowarzyszeń gospodarczych i ośrodków B+R. Podmioty te wymagają wsparcia, dzięki któremu zwiększy się stopień współpracy i dzielenia się wiedzą. Istotny jest także wzrost aktywnego zaangażowania inicjatyw klastrowych i centrów transferu technologii w regionalny ekosystem innowacji, a także dalsza profesjonalizacja ich usług - to warto określić odpowiednie wskaźniki do monitorowania realizacji tego celu. Do wyboru czy przyjąć wartość projektów czy liczbę.	NIE	Uwaga nie została uwzględniona, ze względu na brak dostępu do sugerowanych danych. Przyjęte wskaźniki głównie pochodzą z Banku Danych Lokalnych i mają charakter cykliczny i powtarzalny (co ma istotne znaczenie na zachowanie ciągłości procesu monitorowania strategii). Ponadto brak jest możliwości oszacowania liczby projektów pochodzących z różnych źródeł finansowania.
31.	Stowarzyszenie Klaster ICT Pomorze Zachodnie	str. 53	4.3 Doskonalenie Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania: Liczba przedsiębiorstw/jednostek naukowych/organizacji otrzymująca wsparcie na projekty wpisujące się w IS Liczba przedsiębiorstw/jednostek naukowych/organizacji klastrowych otrzymująca wsparcie na realizację projektów wpisujących się w IS, liczba projektów, kierowanych do klastrów jako liderów i animatorów poszczególnych inteligentnych specjalizacji,	Skoro w punkcie 4.3 (str. 45) mamy zapis: Pomorze Zachodnie będzie dążyło do doskonalenia tego procesu, poprzez zaangażowanie wszystkich środowisk w rozwój swojego ekosystemu innowacji, w szczególności klastrów, które powinny pełnić rolę liderów i animatorów poszczególnych inteligentnych specjalizacji - to warto we wskaźniku wpisać klastry.	NIE	Uwaga nie została uwzględniona, ze względu na brak dostępu do sugerowanych danych. Przyjęte wskaźniki głównie pochodzą z Banku Danych Lokalnych i mają charakter cykliczny i powtarzalny (co ma istotne znaczenie na zachowanie ciągłości procesu monitorowania strategii). Ponad to brak jest możliwości oszacowania liczby projektów pochodzących z różnych źródeł finansowania.

32.	Stowarzyszenie Klaster ICT Pomorze Zachodnie	str. 56	Ponadto wzmacniane są powiązania między środowiskiem naukowym a lokalnymi przedsiębiorstwami oraz, w pewnym zakresie, wspomagane są organizacje klastrowe w regionie, budujące ekosystem przedsiębiorczości. Ponadto wzmacniane są powiązania między środowiskiem naukowym a lokalnymi przedsiębiorstwami. Organizacje klastrowe w regionie nie były dotychczas wspierane na poziomie, który umożliwił pełne wykorzystanie potencjału klastrów w budowaniu ekosystemu przedsiębiorczości w naszym regionie.	Według nas (Klaster IT) dotychczasowe wsparcie kierowane do organizacji klastrowych było na niskim poziomie, co nie pozwalało na aktywne wspieranie tych organizacji ze strony Centrum/władz Regionu. Zwiększając środki na rozwój klastrów w regionie, możliwe będzie wykorzystanie potencjału tych organizacji, szerszy transfer wiedzy do społeczeństwa oraz zintensyfikowanie współpracy pomiędzy firmami w regionie.	TAK	Uwagę częściowo uwzględniono. Mając na względzie, uzasadnienie Klastra ICT Pomorze Zachodnie naniesiono korektę autorską w poniższej formie: „Ponadto wzmacniane są powiązania między środowiskiem naukowym a lokalnymi przedsiębiorstwami budujące ekosystem przedsiębiorczości.”
33.	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	str. 15	Jest „wymaga wpierania” – „wymaga wspierania”	Błąd techniczny.	TAK	Poprawiono zapis.
34.	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	str. 19	Jest „aktywności na rzecz” – „aktywności na rzecz”	Błąd techniczny.	TAK	Poprawiono zapis.
35.	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	str. 23	Jest „tradycyjnych zwodów” – „tradycyjnych zawodów”	Błąd techniczny.	TAK	Poprawiono zapis.
36.	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	str. 24	Jest „wiedzy i oduczania” – „wiedzy i douczania”	Błąd techniczny.	NIE	Uwaga nie została uwzględniona. Słowo „oduczania” zostało użyte przez autorów w sposób celowy, aby podkreślić umiejętność zapominania nieaktualnych informacji i zdezaktualizowanej wiedzy.
37.	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	str. 42	Równocześnie niezbędnym jest kształtowanie (...) korzystanie z rozwiązań technologicznych szczególnie w zakresie scyfrizowanych procesów nauczania.	Istotnym aspektem poza kształtowaniem umiejętności jest także ułatwienie dostępu do sprzętu (również na poziomie indywidualnym a nie tylko w zakresie infrastruktury publicznej) i narzędzi informatycznych – w kontekście dysproporcji miasto/wieś, grup wiekowych, społecznych i zawodowych, przy założeniu ujętym w przedmiotowej Strategii, że postęp technologiczny w tym cyfrowy dotyczyć będzie całego społeczeństwa regionu.	TAK	Uwagę uwzględniono z korektą autorską: „Tworzone dziś technologie stają się nieodłączną częścią życia każdego mieszkańca regionu. By sprawnie poruszać się w cyfrowym świecie i w pełni korzystać z udogodnień, jakie ze sobą niesie, koniecznym staje się posiadanie odpowiednich umiejętności cyfrowych oraz nowoczesnej infrastruktury teleinformatycznej. Dzięki powszechnemu dostępowi do niej i jej rozwojowi generować można popyt i ułatwiać dostęp do szeregu e-usług oraz cyfrowych zasobów”
38.	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	str. 43	MMŚP - MŚP	W celu ujednoczenia nomenklatury w całym dokumencie oraz zgodnie z definicją, w ramach której MŚP określa zarówno mikro jak i małe i średnie przedsiębiorstwa proponuję używać skrótu MŚP.	TAK	Zmieniono na MŚP.
39.	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	str. 52	„w dziecinach” – „w dziedzinach”	Błąd techniczny.	TAK	Poprawiono zapis.

40.	Pomorski Uniwersytet Medyczny	„Pandemia i jej skutki” str. 17-18	Rozszerzyć obszary zastosowania telemedycyny o usług e-zdrowia poza tradycyjnie pojmowane zagadnienia związane np. z teleporadami o poradnie zdrowia psychicznego i rehabilitację.	Aktualny tekst strategii zwraca uwagę na rozwiązania związane z telemedycyną i usługami e-zdrowia, których znaczenie wyjątkowo wzrosło w trakcie trwającej pandemii wirusa SARS-CoV-2. Jednak w tradycyjnym ujęciu, pojęcia te są utożsamiane z teleporadami ukierunkowanymi na problemy pacjentów w obszarze zdrowia fizycznego. Doświadczenia wynikające z długich okresów tzw. lockdownów wskazują na szerokie grono cierpiących na nasilające się zaburzenia psychiczne (dotyczy to w co raz szerszym zakresie młodzieży a nawet dzieci), depresje i psychozy, ponadto szerokie grono pacjentów pozbawione zostało wsparcia rehabilitantów. Współczesne technologie ICT umożliwiają przygotowanie narzędzi wspomagających diagnostykę, terapię i wsparcie pacjentów z zaburzeniami psychicznymi, a także stworzenie narzędzi mobilizujących i uaktywniających chorych wymagających ciągłej rehabilitacji. Mając na uwadze znaczenie tych dwóch obszarów zdrowia, dla dobrostanu mieszkańców Regionu, wydaje się uzasadnione wyodrębnienie tych zagadnień we wskazanym tekście.	TAK	Uwagę uwzględniono z korektą autorską: „Za pośrednictwem telemedycyny i usług e-zdrowia m.in. w zakresie porad dotyczących zdrowia fizycznego, psychicznego i rehabilitacji, dotarłaby ona do większej liczby mieszkańców, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami, zwłaszcza w małych miastach i na obszarach wiejskich.”
41.	Pomorski Uniwersytet Medyczny	Diagnoza regionalnych potrzeb innowacyjnych str. 25	Jest: budowaniem otwartej, nastawionej na ciągle zdobywanie wiedzy i szybko adaptującej się do zmian rynkowych społeczności, między innymi poprzez działania polegające na podnoszeniu kompetencji, we wcześniejszym punkcie wskazano konieczność budowania kultury innowacyjnej w regionie. Proponuje się rozszerzenie tych punktów o budowanie kultury współpracy i myślenia o przyszłości.	W kolejnych pozycjach kierunków działania władz samorządowych wskazuje się m. in. na usieciowienie działań przedsiębiorstw, wspieranie klastrów, zaangażowanie podmiotów helisy w przygotowanie dokumentów strategicznych czy współpracę międzynarodową. Należy zdecydowanie podkreślić, że warunkiem powyżej wymienionych zadań, jak i budowy kultury innowacji jest zdolność do współpracy pomiędzy mieszkańcami oraz zdolność do podejmowania działań w perspektywie strategicznej, co m. in. prof. Kuwahara nazwał kulturą współpracy i myślenia o przyszłości. Drzemie w nas głębokie przekonanie, iż jest to warunek sine qua non powodzenia realizacji pozostałych zadań. Zatem wnioskuje się o rozszerzenie katalogu zadań o kształtowanie w zachodniopomorskiej społeczności kultury współpracy i myślenia o przyszłości.	TAK	Uwagę uwzględniono w poniższej formie: „budowaniem otwartej, nastawionej na ciągle zdobywanie wiedzy i szybko adaptującej się do zmian rynkowych społeczności, między innymi poprzez działania polegające na podnoszeniu kompetencji, budowanie kultury współpracy i myślenia o przyszłości,”
42.	Pomorski Uniwersytet Medyczny	Atuty Pomorza Zachodniego str. 31-33	Rozróżnienie atutów Pomorza Zachodniego o charakterze ogólnym i tych, które mają znaczenie z punktu widzenia rozwoju innowacyjności.	Pierwszym wskazanym atutem Pomorza Zachodniego jest nadmorskie położenie. Bez względu jest to istotny atut gospodarczy i społeczny Regionu szczególnie dla sektora turystyki, transportu czy logistyki. Trudno jednak znaleźć bezpośrednie przełożenie lokalizacji na wzrost innowacji. Dlatego też dla zwiększenia czytelności dokumentu i ułatwienia jego odbioru dla postronnego czytelnika, proponuje się rozróżnienie na atuty o charakterze ogólnym i te ukierunkowane na wzmocnienie potencjału innowacyjnego Regionu.	TAK	Uwagę uwzględniono. Dokonano podziału atutów Pomorza Zachodniego na ogólne i o charakterze innowacyjnym.

43.	Pomorski Uniwersytet Medyczny	Atuty Pomorza Zachodniego str. 31-33	Uwzględnienie charakteru akademickiego dwóch miast regionalnych oraz rosnącego potencjału naukowego uczelni Pomorza Zachodniego wśród atutów regionalnych zwiększających potencjał innowacyjny regionu.	Dopiero jako jeden z ostatnich wymienionych atutów Pomorza Zachodniego wskazano na wysoki i rosnący odsetek osób z wyższym wykształceniem. Wśród atutów nie wymieniono jednak potencjału akademickiego Regionu. Wydaje się, że istnienie w Regionie takich uczelni jak PUM, ZUT, US, Akademia Morska czy Akademia Sztuki powinno być elementem dumy Regionu, który ma ambicje opierać rozwój gospodarczy i społeczny na innowacjach. Należy bowiem podkreślić, że Zachodniopomorskie Uczelnie w co raz szerszym zakresie realizują funkcję generowania podaży innowacji, czego przykładem może być kolejna edycja Inkubatora Innowacji realizowanego przez konsorcjum MareMed jak i rosnąca liczba przyznawanych patentów naukowcom z Regionu.	TAK	Uwagę uwzględniono z korektą autorską: „funkcjonowanie zachodniopomorskich szkół wyższych generujących podaż innowacji”
44.	Pomorski Uniwersytet Medyczny	Cele strategiczne i monitorowanie	Wskazanie kamieni milowych, które zostaną osiągnięte dzięki realizacji Regionalnej Strategii Innowacji.	Uwzględniając turbulentność zmian w otoczeniu, czego najlepszym dowodem jest trwająca pandemia wirusa SARS-CoV-2, wszelkie próby parametryzacji strategii są nieuzasadnione i skazane na porażkę. Jednak, o czym wspomina się na początku Strategii, aby miała ona charakter motywacyjny i mobilizacyjny ze względu na ambitność założeń i celów, należałoby wskazać tzw. „kamienie milowe” na odpowiednim poziomie ogólności np. przy wykorzystaniu wartości względnych, które ukierunkowałyby podejmowane działania oraz określały priorytety strategii.	NIE	Uwaga nie została uwzględniona. Autorzy strategii biorąc pod uwagę złożoność ekosystemu innowacji, mnogość aktorów oraz strategiczny charakter dokumentu oparli system monitoringu o zestaw ogólnodostępnych, odtwarzalnych wskaźników, które pozwolą na systematyczny monitoring założeń strategii. Koncepcja poczwórnej helisy, aplikowana i promowana w dokumencie, z jednej strony definiuje grupy podmiotów zaangażowanych w operacjonalizację strategii, z drugiej daje im niezależność działania. Nie jest zatem celem dokumentu, mającego charakter bardziej strategiczny niż operacyjny, przypisywanie ogółowi interesariuszy kamieni milowych. Takowe zapisy dotyczące zadań urzędu znajdują się w dokumentach o charakterze operacyjnym, na które UMWZ ma bezpośredni wpływ i finansowanie.
45.	Białogardzki Park Inwestycyjny „Invest-Park” Sp. z o.o.	Cele strategiczne, Cel 2: Podniesienie poziomu konkurencyjności przedsiębiorstw str. 43	Wsparcie powinny uzyskać zarówno duże przedsiębiorstwa, jak i MMŚP, w tym startupy, które potrzebują ułatwień również w zakresie prac przedwdrożeniowych, ochrony własności intelektualnej, rozwoju personelu oraz - w przypadku nowych powinna zostać skierowana na wsparcie podmiotów - tworzeniu niezbędnej infrastruktury.	Cel jakim jest zwiększenie poziomu konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez wspieranie innowacji, powinien uwzględniać wsparcie dla nowych przedsięwzięć, nowych przedsiębiorców, startupów. Część środków powinna zostać skierowana na wsparcie odpowiedniej infrastruktury dla innowacyjnych specjalizacji. Przykładowo wsparcie dla startupów w postaci dofinansowania najmu infrastruktury w początkowym okresie działalności ułatwi wdrożenie innowacyjności, a rynek odpowie ofertą infrastruktury.	NIE	Uwaga nie została uwzględniona. Przedstawiona sugestia ma zbyt duży poziom szczegółowości. Wsparciu startupów oraz firm w początkowej fazie rozwoju poświęcony jest cel 2.1 <i>Budowa systemu wspierania innowacyjności</i> , gdzie autorzy wymieniają m.in. konieczność budowania ekosystemu startupowego. Wsparcie takich firm powinno mieć znacznie szerszy charakter niż tylko dotyczący dofinansowania najmu infrastruktury.

46.	Prezydent Miasta Kołobrzeg Anna Mieczkowska Gmina Miasto Kołobrzeg – Urząd Miasta Kołobrzeg	Atuty Pomorza Zachodniego punkt nr 10 na str. 32	Jest: naturalne i środowiskowe predyspozycje regionu, sprzyjające rozwojowi wielu form turystyki: aktywnej, uzdrowiskowej, medycznej, specjalistycznej, czy wellness – województwo znajduje się w czołówce regionów turystycznych Polski, pod względem wskaźnika intensywności ruchu turystycznego Propozycja zmiany: naturalne i środowiskowe predyspozycje regionu, sprzyjające rozwojowi wielu form turystyki: aktywnej, uzdrowiskowej, medycznej, specjalistycznej, czy wellness – województwo znajduje się w czołówce regionów turystycznych Polski, pod względem wskaźnika intensywności ruchu turystycznego = <u>z Gminą Miasto Kołobrzeg oraz powiatem kołobrzeskim jako liderem intensywności ruchu turystycznego w tym uzdrowiskowego</u>	Zgodnie z danymi GUS oraz informacjami zamieszczonymi m.in. na stronie http://eregion.wzp.pl/obszary/ruch-turystyczny powiat kołobrzeski w tym miasto Kołobrzeg są liderami intensywności ruchu turystycznego, nie tylko w województwie zachodniopomorskim – powiat kołobrzeski z liderem jakim jest miasto Kołobrzeg zajmuje 3 miejsce po mieście Kraków oraz Warszawie pod względem ilości udzielonych noclegów, stąd w opinii zgłaszającego zasługuje na wskazanie w liście atutów Pomorza Zachodniego. Ponadto miasto Kołobrzeg jest największym uzdrowiskiem w Polsce, obsługującym około 40-50% turystyki uzdrowiskowej w kraju.	TAK	Uwagę uwzględniono z korektą autorską: „naturalne i środowiskowe predyspozycje regionu, sprzyjające rozwojowi wielu form turystyki: aktywnej, uzdrowiskowej, medycznej, specjalistycznej, czy wellness – województwo znajduje się w czołówce regionów turystycznych Polski, pod względem wskaźnika intensywności ruchu turystycznego z Gminą Miasto Kołobrzeg oraz powiatem kołobrzeskim jako liderem w tym zakresie,”
47.	Monika Klein Akademia Sztuki	Sytuacja COVID-19 str. 16	Dopisanie kultury i sektora kreatywnego, czynników które pozwoliły przejść przez pandemię – spędzanie czasu wolnego, poczucie przynależności, kreatywna edukacja.	Badania pokazują, że produkty i usługi sektora kreatywnego – muzyka, filmy, koncerty, gry komputerowe, ale także produkty z pogranicza sektora kreatywnego i edukacji EDTECH, czy medycyny pozwoliły na przetrwanie lockdownu, budowanie poczucia przynależności, rozwoju osobistego i uczestniczenia. Innowacje w kulturze – w tym digitalizacja kultury są jednym ze znamion ostatniego 1,5 roku.	TAK	Uwagę uwzględniono z korektą autorską: „W czasie kolejnych lockdownów dynamizacji uległy także procesy związane z digitalizacją życia kulturalnego, które dzięki elastycznemu podejściu w znacznym stopniu przeniosło się do sieci. Nowoczesne produkty cyfrowe sektora kreatywnego pozwoliły zachować poczucie przynależności oraz polepszać komfort mieszkańców regionu m.in. poprzez zdalny udział w wydarzeniach kulturowych oraz rozwój kreatywnych metod nauczania.”
48.	Monika Klein Akademia Sztuki	Atuty Pomorza Zachodniego str. 33	Duża koncentracja kompetencji kreatywnych na najwyższym światowym poziomie, możliwość współpracy cross sektorowej	Obecność Akademii Sztuki oraz Centrum Przemysłów Kreatywnych – Technologii - przyciąga talenty z całej Polski i zza granicy. To powoduje zgodnie z regułą opisaną przez Richarda Floridy przyciąganie i tworzenie nowych firm. Kompetencje kreatywne „rozlewają się” na inne dziedziny powodując ich innowacyjność i zwiększenie zatrudnienia	TAK	Uwagę uwzględniono z korektą autorską „Atuty o charakterze innowacyjnym: • Duża koncentracja kompetencji kreatywnych dająca możliwość współpracy cross sektorowej”
49.	Monika Klein Akademia Sztuki	Uwaga ogólna	Cenne jest wpisanie Sektora Kreatywnego jako czynnika generującego wzrost społeczno - ekonomiczny	W celu realizacji założonych programów takich jak np. Zielony Ład niezbędna jest współpraca cross sektorowa i wykorzystanie potencjału sektora kreatywnego jako katalizatora pomysłów i nowoczesnych rozwiązań	TAK	Uwagę uwzględniono z korektą autorską w rozdziale „Oczekiwane efekty wdrażania założeń RIS3” • „budowaniem współpracy międzysektorowej oraz wykorzystaniem w większym stopniu potencjału sektora kreatywnego jako katalizatora pomysłów i nowoczesnych rozwiązań”

Centrum Inicjatyw Gospodarczych
Biuro ds. Innowacyjności i Inteligentnych Specjalizacji
www.cig.wzp.pl